

© Editura Herra, 2010

Editura HERRA
OP 5 – CP 39
Comenzi la:
tel./fax: 0248.22.21.98
mobil: 0747.08.11.22

Coperta: VALENTIN TĂNASE
Prezentare grafică: S.C. PAVCON M.O. Grup SRL

ISBN: 978-973-7923-06-5

George Călinescu

Enigma Otiliei

Editura HERRA
Pitești, 2010

I

Într-o seară de la începutul lui iulie 1909, cu puțin înainte de orele zece, un Tânăr de vreo opt/sprezece ani, îmbrăcat în uniformă de licean, intra în strada Antim, venind dinspre strada Sfinții Apostoli cu un soi de valiză în mână, nu prea mare, dar desigur foarte grea, fiindcă, obosit, o trecea des dintr-o mână într-alta. Strada era pustie și întunecată și, în ciuda verii, în urma unor ploi generale, răcoroasă și foșnitoare ca o pădure. Într-adevăr, toate curțile și mai ales ograda bisericii erau pline de copaci bătrâni, ca de altfel îndeobște curțile marelui sat ce era atunci Capitala. Vântul scutura, după popasuri egale, coamele pomilor, făcând un tumult nevăzut, și numai întunecarea și reaprinderea unui lan de stele dădea trecătorului bănuiala că mari vârfuri de arbori se mișcau pe cer. Tânărul mergea atent de-a lungul zidurilor, scrutând, acolo unde lumina slabă a felinarelor îngăduia, numerele caselor. Uniforma neagră și era strânsă bine pe talie, ca un veșmânt militar, iar gulerul tare și foarte înalt și șapca umflată și dădeau un aer bărbătesc și elegant. Fața și era însă juvenilă și prelungă, aproape feminină din pricina șuvițelor mari de păr ce-i cădeau de sub șapcă, dar coloarea măslinie a obrazului și tăietura elinică a nasului corectau prinț-o notă voluntară întâia impresie. Din chipul dezorientat cum trecea de pe un trotuar pe altul în căutarea unui anume număr, se vedea că nu cunoștea casa pe care o căuta. Strada era pustie și lumea părea adormită, fiindcă lămpile de prin case erau stinse sau ascunse în mari globuri de sticlă mată, ca să nu dea căldură. În această obscuritate, strada avea un aspect vizual. Nici o casă nu era prea înaltă și aproape nici una nu avea cat superior. Însă varietatea cea mai neobișnuită a arhitecturii (operă îndeobște a zidarilor italieni), mărimea neobișnuită a ferestrelor, în raport cu forma scundă a clădirilor, ciubucăria, ridicolă prin grandoare, amestecul de frontoane grecești și

chiar ogive, făcute însă din var și lemn vopsit, umezeala, care dez-
ghioca varul, și uscăciunea, care umfla lemnăria, făceau din strada
bucureșteană o caricatură în moloz a unei străzi italice. În apropierea
mănăstirii și peste drum de ea, o casă cu ferestre înalte era încă
luminată. În față ei staționa o trăsură luxoasă cu doi cai albi, înă-
untrul căreia dormea, cu capul în piept și cu hățurile în mână, un
birjar gros, înfășurat în tipicul veșmânt lung și încrețit de catifea.
Tânărul ajunsese cu greaua lui valiză în chip de balercă în dreptul
ei și, după oarecare examen, se opri lăsând o clipă jos povara. Casa
avea un singur cat, așezat pe un parter scund, ale cărui geamuri
pătrate erau acoperite cu hârtie translucidă, imitând un vitraliu de
catedrală. Partea de sus privea spre stradă, cu patru ferestre de o
înălțime absurdă, formând în vârful lor câte o rozetă gotică, deși
deasupra lor zidăria scotea tot atâtea mici frontoane clasice, sprijini-
rite pe câte două mensole. La fațadă, acoperișul cădea cu o streașină
lată, rezemându-se pe mensole despărțite de casetoane, totul în cel
mai antic stil, dar mensolele, frontoanele și casetoanele erau vopsite
cu un ulei cafeniu. Zidăria era crăpată și scorojită în foarte multe
locuri, și din crăpăturile dintre fațada casei și trotuar ieșeau îndrăzneți
buruienile. Un grilaj înalt și greoi de fier, ruginit și căzut puțin pe
spate, dovedea, pe dreapta, existența unei curți, în care se zărea prin
întuneric atâtă frunză și atâtea trunchiuri, încât întinderea ei, deo-
camdată, nu se putea calcula, impresia trecătorului fiind totuși de
pădure fără fund. Grilajul avusese o poartă mare cu două aripi, le-
gată acum cu un lanț. O portiță mai mică numai era deschisă, și pe
aceea, luându-și sacul în mână, intră Tânărul, după oarecare chib-
zuială. Ajungând în față ușii de la intrare, el se codi să urce cele două
trepte de piatră și porni spre fundul curții spre a vedea dacă putea
da de cineva în odăile de serviciu. Acolo putu să-și dea seama că
partea de din dos a casei avea o înălțime mai mare decât a restului,
parter și cat formând două coridoare suprapuse, cu geamlâc. Numai
în catul de sus o lampă cu petrol ardea, restul mocnea în întuneric.
Tânărul se întoarse spre intrarea din față și medita un mijloc de a-și
vesti prezența. Însă nu văzu prin apropiere nici o sonerie, și a bate-

în ușă i se păru, cum era și natural, o absurditate. Într-adevăr, ușa,
de forma unei enorme ferestre gotice de lemn umflat și descliat de
căldură sau ploaie și bubos de vopsea cafenie, se întindea de la cele
două trepte de piatră, tocite în modul convexității, până aproape sub
streașină. Nici o perdea nu acoperea ochiurile de geam, pline de un
praf străvechi, pe care se vedea bine urmele picăturilor de ploaie și
ale melcilor fără casă. Neavând alt chip de ales, Tânărul apăsa clanța
moale și dădu să tragă ușa. Dar spre spaima lui, ușa cea uriașă se
mișca aproape de la sine, căzând spre el cu un scârțâit îngrozitor. In-
timidat, așteptă ca lumea din casă, intrigată de zgomot, să năvă-
lească jos, dar nu se întâmplă nimic. Tânărul intră atunci, încercând
să închidă cât mai bine infernală ușă, și abia înăuntru făcu uimitoarea
descoperire că mânerul de os al unui probabil clopoțel interior atârnă
în sală. Dar nu îndrăzni să sune numai de către, încăperea.
Ea era de o înălțime considerabilă, ocupând spațiul celor
două caturi laolaltă. O scară de lemn cu două suișuri laterale forma
un soi de piramidă, în vârful căreia un Hermes de ipsos, destul de
grațios, o copie după un model clasic, dar vopsit detestabil cu vopsea
cafenie, ținea în locul caduceului o lampă cu petrol cu glob de sticlă
în chipul unui astru. Lampa era stinsă, în schimb o altă lampă plină
de ciucuri de cristal, atârnată de înaltul tavan, lumina tulbure încă-
perea. Ceea ce ar fi surprins aici ochiul unui estet era intenția de a
executa grandiosul clasic în materiale atât de nepotrivate. Pereții,
care, spre a corespunde intenției clasice a scarării de lemn, ale cărei capete
de jos erau sprijinite pe doi copii de stejar, adulterări donatelliene,
ar fi trebuit să fie de marmură sau cel puțin de stuc, erau grosolan
tencuiți și zugrăviți cu sablonul și cu mâna, imitând picturile pom-
peiene, și îndeosebi porfirul, prin naive stropituri verzi și roșii. Însă
sistemu de perspective și festoane în loc să fie tratat pe întregul
câmp al anticamerei, printre optică falsă de zugrav, era tăiat în două
secțiuni corespunzând fiecărui cat, indicând astfel în chip supărător
lipsa de coeziune a planurilor. În sfârșit, tavanul imita prin zugrăveli
casetoanele unui plafon roman. Acest sistem de decorație, precum
și crăpăturile lungi și neregulate ale pereților dădeau încăperii un

Respectătorul său, într-o atmosferă de mizerie și răuțate, își spunea:

aer de ruină și răceală. Tânărul, hotărându-se în fine, trase de mânerul clopoțelului. Atunci un fel de schelă-lăit metalic răsună de sus ca-n niște spații mari și goale cu ecou rău. Trecu un timp chinitor pentru necunoscutul de jos, apoi scara începu să scârțâie ca apăsată de o greutate extraordinară și cu o iritantă încetineală. Când provocatorul acestor grozave pârăituri fu jos, Tânărul văzu mirat un omuleț subțire și puțin încovoiat. Capul și era atins de o calviție totală, și fața parea aproape spână și, din cauza aceasta, pătrată. Buzele și erau întoarse în afară și galbene de prea mult fumat, acoperind numai doi dinți vizibili, ca niște aşchii de os. Omul, a cărui vârstă desigur înaintată rămânea totuși incertă, zâmbea cu cei doi dinți, clipind rar și moale, întocmai ca bufnițele supărate de o lumină bruscă, dar privind întrebător și vădit contrariat.

— Unchiul Costache? îndrăzni să deschidă gura Tânărului, pe urmă, intimidat, refăcă întrebarea: Aici șade domnul Constantin Giurgiuveanu?

Bătrânul clipe din ochi, ca și când n-ar fi înțeles întrebarea, mișcă buzele, dar nu răspunse nimic.

— Eu sunt Felix, adăugă Tânărul, uimit de această primire, neputul dumnealui.

Omul spân păru tot așa de plăcuit de întrebare; clipe de câteva ori din ochi, bolborosi ceva, apoi cu un glas neașteptat de răgușit, aproape șoptit, duhnind a tutun, răspunse repede:

— Nu-nu-nu știu... nu-nu stă nimeni aici, nu cunosc...

Buimăcit, Tânărul stătu locului nemîscat, așteptând o revenire asupra tăgadei. Dar bătrânul, după ce-l privi clipind, cu acea deferență hotărâtă cu care îndemni pe un individ să plece, zise din fundul gâtlejului: „Bună seara!“ și porni iarăși, în scârțăituri îngrozitoare, pe scară. Tânărul puse mâna automatic pe mânerul valizei și ieși amețit pe ușă gotică și apoi pe poarta ruginită, trecu prin față muscularui, care sforța mereu, și porni dezorientat înainte.

Uimirea liceanului va părea nu se poate mai îndreptățită, dacă vom ști cine era. Se numea Felix Sima și sosise cu o oră mai înainte

în București, venind din Iași, unde fusese elev în clasa a VIII-a a Liceului Internat. Sfârșise liceul, trecând examenul de capacitate, și acum venea în București la tutorele său, Costache Giurgiuveanu. Acest Giurgiuveanu, căruia obișnuia din familie a-i zice „unchiul“, era cununat al tatălui său care murise de un an. Doctorul Iosif Sima, fost medic militar, apoi demisionat, nu mai avea de mult rude apropiate de sânge. Singura lui soră, soția lui Costache Giurgiuveanu, cel căutat, murise și ea de mult. Văduv el însuși de vreo zece ani, doctorul își ținuse băiatul mai mult în pensionate și în internate. După o lungă boală plăcuitoare, se stinse și el, cu satisfacția că copilul e mare și cu viitorul oarecum asigurat. În afară de un oarecare depozit în bani, doctorul lăsa lui Felix o casă cam veche dar solidă și rentabilă în strada Lăpușneanu. Pentru administrarea acestor bunuri, fusese indicat ca tutore „unchiul Costache“, cununat-său. De un an de zile, Giurgiuveanu reprezenta pe Felix în raporturile cu școala, plătea taxele, semna în calitate de corespondent, iar Felix, la rândul lui, îi trimitea știri despre el. De altfel, relațiile acestea nu erau deloc pricinuite de simplă întâmplare a tutorei: „unchiul Costache“ și „verișoara Otilia“, care trecea în genere drept fata lui Costache, fusese totdeauna numele cele mai pomenite din casa doctorului Sima și socotite ca simbol al rudeniei apropiate. Felix nu văzuse pe Costache Giurgiuveanu decât cu mulți ani în urmă, ca copil, și tot atunci o cunoscuse și pe Otilia, care era o simplă fetiță. Dar în fiecare an scria la sărbătorile consacrate și în alte câteva împrejurări „unchiul Costache“, întrebând ce mai face „verișoara Otilia“, iar Otilia scria „unchiului Iosif“, întrebând ce mai face „vărul Felix“. Tânărul fiu al doctorului și Otilia erau astfel în chip oficial intimi prin corespondență și desigur că, dacă s-ar fi întâlnit, n-ar fi putut decât să continue și oral stilul familiar din scrisori. Zăpăcea la lui Felix era dar explicabilă. Numărul casei îl cunoștea infailibil, iar în casă locuiau „unchiul Costache“ și „verișoara Otilia“. Rămăsesese hotărât, în urma unei corespondențe pe care o ținea, nu-i vorbă, cu Otilia, că, îndată ce va termina liceul, va veni la București, în vederea conti-

nuării studiilor, urmând să locuiască la unchiul-tutor în strada Antim. Îl vestise la vreme printre-o scrisoare, și acum îi era dat să primească acest răspuns ciudat. Felix își cercetă bine memoria, spre a vedea dacă nu cumva are o lipsă, dar lucrul era cu neputință. Acela era numărul. Căută mai departe vreun bis și se gândi la posibilitatea ca în curtea unchiului să fie mai mulți locatari. Știa însă bine că Giurgiuveanu era proprietar și nu închiria, și un chiriaș, de altminteri, ar fi știut la cine stă. Mai mult muncit de ciudătenia acestei întâmplări decât de problema petrecerii nopții în necunoscut, Felix mergea în neștiire înspre strada Arionoaiei, când, deodată, o imagine i se fixă în minte. Pe un carton mic, o fotografie-vizit în tonalitate cafenie spălăcită înfățișa un om cu capul aproape depilat, cu ochii foarte proeminenți și cu buze groase, cu numai câteva fire negre rare în loc de mustăți. Această fotografie, care se afla pe biroul tatălui său, îi deștepta în minte, nu știa de ce, ideea unui hoț de copii mici. Însă era sigur că fotografia reprezenta pe unchiul Costache. Omulețul de pe scara scărăitoare, mult mai bătrân, era aidoma moralmente cu unchiul din fotografie. Un fior necunoscut de experiență rea trecu prin sufletul candid al lui Felix: Să nu vrea să-l primească „unchiul“? Dar de ce? Desigur că nu a lămurit bine. Poate scrisoarea n-a sosit și nu se așteptau să vină așa târziu, noaptea. Totuși, spusese răspicat: „Eu sunt Felix!“ Cu îndoială în suflet, însă hotărât, Tânărul se întoarse înapoi și, după o scurtă codire, intră din nou în curte și în anticameră și trase de blestematul clopoțel, care răsună pe sus ca un vas de sticlă sfârâmat pe podele. După o așteptare chinuitoare, scara începu să scârțâie greu, și bătrânul spân apăru din nou cu ochii mirați.

— Ce e? întrebă el în șoaptă, ca și când nu l-ar fi văzut pe băiat.

Glasul acestuia pierde de emoție, și inima-i zvâncă cu violență în piept. Încercă să-și adune puterile, când o voce cristalină se auzi de sus:

— Dar, papa, e Felix!

Felix privi spre capătul scării ca spre un cer deschis și văzu în apropierea lui Hermes cel vopsit cafeniu un cap prelung și Tânăr de

fată, încărcat cu bucle, căzând până pe umeri. Atunci bătrânul, ca și când totul s-ar fi petrecut în modul cel mai firesc, fără nici o lămurire asupra atitudinii dinainte, clipind molatic din ochi, cu aceeași duhoare de tutun și cu același glas fără acustică, zise lui Felix Sima:

— Ia-ți geamantanul și vino sus!

Urcără amândoi pe scara părăitoare și se găsiră într-un soi de antru pe care Tânărul nu avu răgaz să-l examineze, rămânând totuși cu sentimentul că mobilele erau toate acoperite cu niște cămași de materie fumurie. Fata, subțiratică, îmbrăcată într-o rochie foarte largă pe poale, dar strânsă tare la mijloc și cu o mare coleretă de dantelă pe umeri, îi întinse cu franchețe un braț gol și delicat. Felix îi strânse mâna și avu o clipă impulsuinea de a i-o săruta, însă fata i-o trase cu mult înainte de a lua o decizie și i-o trecu sub brațul stâng.

— Ce bine-mi pare, ce bine-mi pare, zise ea volubil, că ai venit. Eu sunt Otilia.

Apoi, părându-i-se că Tânărul nu reacționează destul de călduros, întrebă, întorcând adânc față spre el:

— Oare nu-ți pare bine?

— Ba da! răspunse sfios Felix, contrariat că nu vine nimeni să-i ia valiza din mână.

Conduș de Otilia și urmat de bătrân, Felix intră într-o odaie foarte înaltă, încărcată de un fum des și înțepător de tutun ca o covoră de vapor pe Marea Nordului. În mijlocul ei, la o masă rotundă prevăzută cu o mare lampă de petrol cu glob de sticlă mată, se aflau, în față unui joc de table, trei persoane care la deschiderea ușii ridică capul în felurile grade de curiozitate. Erau două femei și un bărbat. Bătrânul merse și ocupă scaunul rămas gol lângă ceilalți, în vreme ce Otilia conduse pe Felix de-a dreptul la masă, prezentându-l.

— E Felix, zise ea oprindu-se în față bărbatului care tocmai aruncase zarurile.

Acesta ridică numai de căpul și întinse repede mâna. Era un om cam de vreo cincizeci de ani, oarecum voluminos, totuși evitând impresia de exces, cărnoș la față și rumen ca un negustor, însă elegant

prin finețea pielii și tăietura englezescă a mustății cărunte. Părul rar, dar bine ales într-o cărare care mergea din mijlocul frunții până la ceafă, lanțul greu de aur cu breloc la vestă, hainele de stofă fină, parfumul discret în care intra și o nuanță de tabac, toate acestea reparaau cu desăvârșire, în apropiere, neajunsurile vârstei și ale corporolenței.

— Pascalopol, se recomandă el cu o ceremonie care trăda creșterea lui aleasă, reținând ceva mai mult mâna Tânărului într-o sa, spre a-l examina. Îl privi fără excesivă cordialitate, chiar cu oarecare umbră de ironie îndepărtată, însă cu o politețe grabnică, respectuoasă:

— Va să zică dumneata ești Felix de care ne-a vorbit atâtă domnișoara Otilia!

— Este băiatul doctorului Sima de la Iași, completă în șoaptă bătrânul, frecându-și mâinile, cu un râs prostesc.

— Da, da, da! adăugă Pascalopol, părând a căuta în memorie și, cu un zâmbet grațios, care îi descoperi o dantură bine reparată, abandonă ușor mâna Tânărului.

Otilia opri pe Felix în fața femeii mai mature. Era o doamnă cam de aceeași vîrstă cu Pascalopol, însă cu părul negru pieptănat bine într-o coafură japoneză. Fața îi era gălbicioasă, gura cu buzele subțiri, acre, nasul încovoiat și acut, obrajii brăzdați de câteva cute mari, acuzând o slăbire bruscă. Ochii îi erau bulbucați, ca și aceia ai bătrânlui, cu care semăna puțin, și avea de altfel aceeași mișcare moale a pleoapelor. Era îmbrăcată cu bluză de mătase neagră cu numeroase cerculete, strânsă la gât cu o mare agrafă de os și sugrumată la mijloc cu un cordon de piele, în care se vedea, prință de un lăntisor, urechea unui cesuleț de aur. Doamna care juca table cu Pascalopol, în vreme ce ceilalți priveau, ridică o față scrutătoare și examină din cap până în picioare pe Felix, ridicându-și în același timp cu multă demnitate mâna spre a-i fi sărutată.

— Hm! spuse ea arăgos și cu un glas răgușit, însă forte. Dar ești flăcău în lege!

— Intră la Universitate, Aglae, lămuri bătrânul, cu același supărător glas stins, însotit de râsul fără rost.

— Da?! se miră sumbru doamna și-și continuă jocul cu Pascalopol.

— E tanti Aglae, sora lui papa, explică Otilia lui Felix, văzându-l cam nedumerit.

— De unde să mă cunoască? întrebă Aglae. Când a murit mă-sa, era numai atât. De atunci nu l-am mai văzut. Tu îți-l amintești, Aurico?

Rușinat de bruschețea expresiunii „mă-sa” și de familiaritatea cu care oameni aproape străini vorbeau de familia lui, Felix privi sfios la aceea pe care o chemau Aurica. Era o fată cam de treizeci de ani, cu ochii proeminenți ca și ai Aglaei, cu față prelungă, sfârșind într-o bărbie ca un ac, cu tâmpale mari încercuite de două șiruri de cozi implete. Ședea cu coatele pe masă și cu capul între palme, privind jocul celor doi. La apropierea lui Felix, ridică ochii fixând cu avidă curiozitate pe Tânăr și întinzându-i la buze o mâna arcuită.

— E verișoara Aurelia, comentă Otilia.

Lui Felix numele acestea îi erau vag cunoscute, dar nu-și amintea să mai fi văzut vreodată persoanele. Îl supără de altfel grozav ridicola valiză, pe care o trecuse în mâna stângă, neavând răgazul să o așeze undeva. Otilia, sfârșind prezentarea, părăsi brațul lui Felix și se rezemă de scaunul lui Pascalopol, întrebând:

— Cum merge?

— Prost, domnișoară Otilia! zise acesta, întorcând un cap gales spre speteaza scaunului său.

Rămas singur, Felix căută o scăpare din această ciudată situație și se retrase spre fundul odăii, unde, în semiobscuritate, se zărea o canapea de plus roșu. Văzându-se uitat de toți, își lăsă în sfârșit valiza jos și se așeză. O tuse apropiată îl făcu să tresără speriat. Abia atunci observă că în apropierea sa, la o măsuță, se mai afla un om. Un bărbat în vîrstă, cu papuci verzi în picioare și cu o broboadă pe umeri mișca mâinile asupra mesei, tintind atent. Avea mustăți pleoștite și un mic smoc de barbă. Individul ridică asupra lui Felix niște ochi grozav de spălăciți și-i lăsă apoi asupra măsuței, fără să scoată o vorbă. Abia după ce se mai adaptă obscuritatei, Felix constată cu

— Proaste zaruri! bombăni Aglae. Apoi, după o pauză: Dar, Costache, la cine o să stea „băiatul“?

— La noi! explică Otilia.

Şedea acum cu o coapsă pe marginea fotoliului bătrânlui, jucându-şi ca o pendulă piciorul, în vreme ce cu mâna stângă îmbrăţişase capul vădit mulțumit al aceluia.

— Aşa?! se miră Aglae. N-am ştiut: faci azil de orfani.

— Dar Felix are venitul lui, protestă Otilia, nu-i aşa, papa?

— A-a-are! bolborosi moş Costache, privind ca un protejat în ochii Otiliei, care îi scutura un fulg de pe haină.

— Atuncea faceți pensiune, continuă implacabil Aglae. O să aibă Otilia cu cine se distra, ce zici, Pascalopol?

Pascalopol îşi muşcă puţin buza de sus, cam schimbă la faţă, dar, lovind zarurile, răspunse conciliant:

— Aşa ești dumneata, cocoană Aglae, malițioasă.

Otilia sărise acum de pe scaunul lui moş Costache pe acela al lui Pascalopol, pendulându-şi şi aici piciorul. Această prezenţă avea efecte tonice asupra jucătorului, fiindcă începu să manevreze cu mai multă vigoare. După câteva mutări repezi îşi retrase mâinile, notificând c-un râs sonor de om gras:

— Încă o linie!

În vreme ce Aglae reîntocmea jocul, Pascalopol contempla pe Otilia. Aceasta îi potrivea acul cu perlă din cravată, îi scutura uşor umerii, privindu-l cu o grăioasă maternitate, mereu atârnată pe marginea scaunului. Deodată, privind spre mâinile albe şi încărcate de inele ale lui Pascalopol, se entuziasmă:

— Vai, ce inel frumos! Nu l-am mai văzut.

Inelul în chestiune era petrecut pe degetul mic al mâinii stângi, cam spre vârful lui, deşi degetul era destul de fin. S-ar fi părut că bijuteria nu era pe măsura proprietarului şi era pusă acolo numai spre păstrare. Era un inel simplu, însă un foarte frumos safir încadrat

într-un număr de mici perle, ca un miez de floare între corole, şi apoi elegant strâns în câteva foi de aur. Pascalopol îl scoase cu o grabă extraordinară şi-l întinse Otiliei, rugând-o cu toată afecţiunea teatrală pe care un om matur e în stare să pună în glas:

— Te rog să-l ie!

Otilia îl aşeză pe inelarul mâinii drepte şi, ridicându-şi braţul subţire în dreptul lămpii, zise exaltată:

— E superb!

Apoi trecu lângă bătrân, sub ochii căruia îl puse îmbrăţişându-i umărul cu mâna stângă.

— Nu e aşa, papa?

Bătrânlul îl privi avid cu ochii lui bulbuaţi, şi din buzele sale groase emise invitaţia şoptită:

— Ia-l! Îi-l dă ţie.

Prin ochii Aglaei şi ai Aurichii trecură fulgere scurte.

— Nu ţi-e ruşine, Costache, lăsaţi omului inelul. Poate e vreo amintire.

În loc de orice protest, Otilia întinse inelul lui Pascalopol. Acesta însă îi prinse mâna.

— Te rog să-l ie. Pentru dumneata l-am şi adus, dar am uitat. Mi-ai vorbit de safir ca de un port-bonheur al dumitale.

Zicând acestea, Pascalopol îi strecură inelul în deget şi, ținându-i braţul, i-l sărută în apropiere de cot.

— Ascultă, Pascalopol, izbucni Aglae iritată, joci, sau nu joci? Văd că te zbengui eşti cu fetele. Simioane, strigă ea, aruncând ochii spre fundul odăii, tu ce faci acolo? De ce nu te duci să te culci?

Omul cu broboadă şi mic barbişon, care broda şi scruta din când în când pe Felix, scoase un scurt mormăit.

Zarurile începură din nou să cadă.

Părăsit de toti, obosit, Felix examina mediul în care căzuse; Otilia îl surprinsese de la început şi n-ar fi putut spune ce sentiment nutrea faţă de dânsa, dar simtea că are încredere în ea. Fata părea să aibă opt-sprezece-nouăsprezece ani. Faţă măslinie, cu nasul mic şi ochii foarte